

DANMARKS NATIONALBANK

3. NOVEMBER 2021 — NR. 26

KALAALLIT NUNAATA ANINGAASAQARNERA

Aningaasarsiornerup ingerlalluarnera aamma sulisussaaleqineq annertoorujussuaq

Siuariarneq nunap immikkoortuini assigiinngissuteqarluni

Kalaallit Nunaata covid-19-ip nunarsuarmi tuniluunna nunat amerlanersaannit pitsaanerusumik atorpaa. Sulisussaaleqineq annertoorujussuuvoq aammalu suliasaqaarpallaalersinnaaneq aarlerinaateqarnerulerpoq. Suliffeqarnerup tatisimaneqarnera Nuummi annertunerpaavoq aammalu Kalaallit Nunaata kujataani Tunumilu annikinnerulluni.

Piujuartitsiviunerusumik aalisarneq

Sinerissap qanittuani aalisarnerup annertunerpaartaa ullumikkut piujuartitsiviusumik ingerlanngilaq. Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup inassuteqaataanni piujuartitsinerusumik aalisarnerup qulakkeerneqarnissaa inassutigineqarpoq aammalu ungasissumut inuussutissarsiornerup nukittorsarnissaanut tunngavissaalluni pingaaruteqartoq.

Pisortani iluarsaaqqinnerit pisariaqarput

Namminersorlutik Oqartussani, kommunini aamma aktiaatileqatigiiffinni pisortanit pigineqartuni akitsut annertusiartorput. Taamaalilluni nunap karsiata aarlerinartorsiornermik sunnerneqarsinnaanera aamma annertusiartorpoq. Peqatigisaanik aningaasaqaqarnermut naalackersuinikkut ingerlatsinerup attanneqarsinnaanerani ajornartorsiut iluarsineqanngilaq, ukiuni aggersuni iluarsaaqqinnermik ingerlatitsinissaq pisariaqartussaalluni.

IMARISAI

- 2 ANINGAASAR-SIORNERUP INGERLALLUARNERA NUNAP IMMIKKOORTUINI ASSIGIINNGIS-SUTEQARLUNI
- 4 COVID-19 AAMMA PIFFISSAT AALAJANGERSIMASUT TAKORNARIARTIT-SIFFIUSARTUT MARLUK ANNAANEQARTUT
- 5 2020-MI AALISAKKAT QALERUALLILLU AKIISA APPARNERAT
- 7 PIJUUARTITSIVIUNERUSUMIK AALISARNEQ
- 8 AKIITSUT ANNERTUSI-ARTORNERAT AAMMA ILUARSAAQQINNIS-SAMIK PISARIAQARTITSINEQ

Aningaasarsiornerup ingerlalluarnera nunap immikkoortuini assigiinngissuteqarluni

Kalaallit Nunaata aningaasaqarnera 2020-mi 1 pct.-ngajammik siuariarpoq, taamaalillunilu nunap covid-19-ip nunarsuarmi tuniluunnera nunat amerlanersaanit pitsaanerusumik atorpa. Nunami sumiiffik pingaarutilimmik inissisimasimavoq. Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaanniit inunnik assartuineq tamarmi timmisartukkut ingerlanneqarpoq, aammalu angalasut tamarluinnangajammik Kangerlussuarmi mittarfikkoortarlutik. Tamanna angalanermi killilersuinerit atorlugit tunillatsissinnaanerup sunniteqarluartumik aarlerinaateqannginnerulersinnissaanut periarfissiilluarpoq. Pisoq ataasiinnaq eqqaassanngikkaanni, Kalaallit Nunaat 2020 tamaat tuniluuffusimanngilaq, tamatumani matusinissaq killilersuinissarlu pisariaqartinneqannginnerusimalluni. Nunarsuarmi tuniluunnerup sunniinerlunera pingaartumik takornariartitsineramik inuussutissarsiortuniinnerusimavoq.

2021-mi aamma 2022-mi aningaasaqarnek 1,8 pct.-imik aamma 2,5 pct.-imik siuariassasooq naatsorsuutigineqarpoq. Taamatut Kalaallit Nunaata Aningaasaqarneranut Siunnersuisooqatigiit nalunaarusaanni 2021-mi septembarimeersumi naliliisoqarpoq, *takuuk takussutissiaq 1*. Taamaalilluni patajaatsumik aningaasaqarnikkut siuariartorneq 2016-imiilli nunap ilisarnaatigisimasaa ingerlaannarpoq. Suliffissaqartitsiniarneq siuariartorpoq aammalu attaveqaasersuutini annertuunik aningaasaliinerit, pingaartumik Nuummi Ilulissanilu nutaanik mittarfiliornermut, aningaasaliinerit, malitsigisaannik illuliortiternernik sanaartornernillu suliaqarneq annertooujussuulluni. Peqatigisaanik avataasiarluni raajarniarnermi uumassusilinnik piujuartitsiviusumik ingerlanneqartumi aningaasaqarnikkut pingaartuqartumi, pisat amerliartorput.

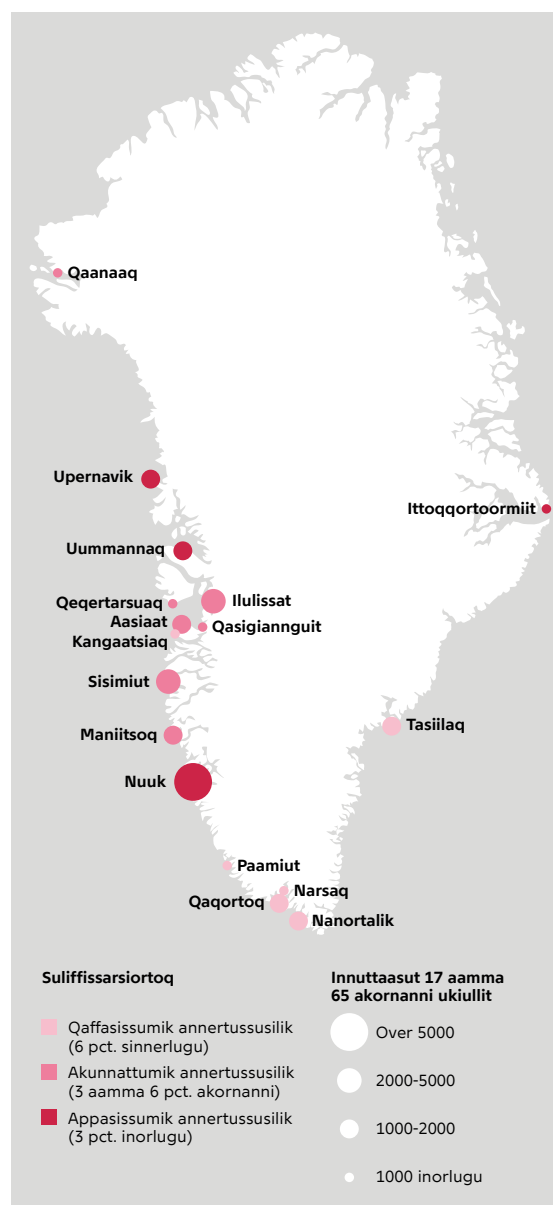
Sulisussaaleqinerup nunap immikkoortuini assigiinngissuteqarnera

Aningaasarsiornerup ingerlalluarnera pingaartumik suliffissaqartitsinerup annertusiartornerani aammalu sulisussaaleqinerup annertooujussuunerani takuneqarsinnaavoq.

Suliffeqarnermi piukkunnartunik sulisussaaleqineq ukiorpassuarni ilisarnaataasimavoq. Tamanna

Suliffeqarnermi tatisimanninneq Nuummi annertunersaavoq aammalu Kalaallit Nunaata kujataani Tunumilu annikinnerpaalluni

Ilusiliaq 1

Oqaas.: Toornerit aappaluttut taartut tassaapput illoqarfiit, taakkunani 17-65-inik ukiullit suliffissarsiortutut nalunaarsorneqasimasut 3 pct. inorlugu amerlassuseqarlutik. 2021-mi aggustimi Nuummi 2,2 pct.-inik amerlassuseqarput. Toornerit angissusaanni illoqarfup angissusaa nalunaaqutserneqarpoq, Nuuk illoqarfiit annersaralugu aammalu Ittoqqortoormiit minnersaralugu.

ilaatigut illuliortiternerup sanaartorerullu, peqqinnissaqarfiup, atuartitsinerup aammalu aatsitassarsiorfinnik ingerlatsinerup iluanni, suliassaqarfiit arlallit iluanni atuuppoq. Aamma ilinniagaqarsimanngitsunik sulisussaaleqisoqarpoq. Sulisussaaleqineq pisuni amerlasuuni nunanit allaneersunik sulisussarsiniarnikkut iluarsiniarneqartarpoq.

Suliffissarsiortutut nalunaarsorneqarsimasut ukiorpassuarni annertuumik, ikilismapput. Ikilismanerat illoqarfinni ersarinnerpaavoq aammalu inunnut sulilernissamut piareersimasunut pingaartumik tunngassuteqarluotik, *takuuk ilusiliaq* 1. 2021-mi aggustimi inuit 1.316 suliffissarsiortutut nalunaarsorneqarsimapput. 2013-mi aggustimi kisitsit taanna inuit 3.348-pput.

Suliffissarsiortunut naatsorsueqqissaarneq tassaavoq inunnik qaammatip ataatsip ingerlanerani suliffissaaleqineq ajornartorsiutigalugu kommunimut saaffiginnissimasunik kisitsineq. Taamaattumik naatsorsueqqissaarneq allaffissornikkut suleriaatsinit, kommunimiit kommunimut assigiinngitsuusinnaasunit, sunnerneqartarpoq. Suliffissarsiortut amerlassusaat suliffeqanngitsunit, ingerlaavartumik naatsorsorneqartanngitsunit, inuit 1000-it missaannik amerlanerupput. Sulisussaaleqinerminunap immikkoortuini

assigiinngissutaasut annertooujussuupput, tassani Nuummi annertunersaalluni. Aggustimi Nuummi suliffissarsiortut 280-it nalunaarsorneqarsimapput, taakkualu affai inorlugit tassaallutik sulilernissamut piareersimasutut nalunaarsorsimasut. Nuummi inuussutissarsiorsinnaasutut ukioqartut (17-niit 65-inik ukiullit) inuit 13.700-nik amerlassuseqarneranni, pissusiviusuni illoqarfimmi tamakkiisumik suliffissaqartitsisoqartoq oqartoqarsinnaavoq. Ukiorpassuarni illoqarfinnit minnerusunit nunaqarfinniillu Nuummut nutsertut amerlassoorpassuupput, aammalu illoqarfup annertunerusumik annertusarnissaanut inissaaleqineq aporfiusuni annertunersaavoq. Nuummi najugaqartut 19.000-it missaanniipput, nunami innuttaasut pingasuuppata ataaseq tassani najugaqartuulluni, *takuuk boks 1*. Kommunip ingerlatseqatigiiffiutaa, *Nuuk City Development A/S*, aqutugalugu Nuup ineriartortinneqarnissaa pilersaarusioreqarpoq, ilaatigut sumiiffiit nutaarluinnaat, attaveqaasersuutitik sulluliatut ittunik ilusillit, meeqqat atuarfiit nutaat aamma ulluunerani paaqqinnittarfiit, illoqarfup allilernerqarnissaani ilaatinneqarlutik. 2026-ip tungaanut katillugit 2 mia. koruuninut aningaasaliinissaq pilersaarutigineqarpoq. Nuummi nutaamik mittarfiliorneq 2019-imi aallartippoq aammalu 2024-mi naammassissasoq naatsorsuutigineqarluni.

Kalaallit Nunaanni tunisat ataatsimut nalingat nunarsuarmi tuniluunnerup nalaani annertusisimavoq, aammalu aningaasarsiornerup ingerlalluarnera 2021-mi aamma 2022-mi ingerlaannassasoq naatsorsuutigineqarpoq

Takutitassiaq 1

	BNP-ip aggornera ukiumi 2018	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP	100,0	0,1	1,8	1,7	0,9	1,8	2,5
Namineq atuineq	36,1	0,9	0,4	1,9	1,5	1,5	1,0
Pisortat atuinerat	44,8	1,7	2,7	4,3	1,5	0,4	0,4
Ilanngaasiinnginnermi aningaasaliinerit	31,4	-4,1	-3,0	46,6	0,2	4,8	8,0
Nioqqutissanik kiffartuussinernillu avammut nioqquteqarneq	38,8	-3,8	8,4	-5,3	-5,0	3,0	2,0
Nioqqutissanik kiffartuussinernillu eqqussuineq	51,1	-3,5	5,0	18,9	-2,2	3,0	3,0

Oqaas.: Pilersuinerup oqimaaqatigiissinneqarnera, ukiumut pissusiviusuni siuariarneq procentinngorlugu.

Tigusiff: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik (2017-19 aamma Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit (*2020-22-mut missiliuineq).

Kalaallit Nunaata kujataani Tunumilu suliffissarsiortut

Kalaallit Nunaata kujataani Tunumilu pissutsit allaapput. Kalaallit Nunaata kujataani innuttaasut ukiuni qulikkaani kingullerni ikiliartorput, ilaatigut silap pissusaata allangoriartornerata malitsigisaanik aalisarnerup avannamut ungasinnerusumut nuunna pissutaalluni. Kalaallit Nunaata kujataani illoqarfanni suliffissaqartitsiniarneq annikiliartorpoq, aammalu suliffissarsiortut amerlallutik. Tunumi innuttaasut amerlassusaat aalajaanneruvoq, kisianni nunaqarfanniit Tunumi illoqarfiit annersaannut Tasiilamut nutsertoqarpoq. 2021-mi aggustimi illoqarfimmi suliffissarsiortut 17-iniit 64-inut ukiullit 15 pct.-ngajaannik amerlassuseqarput.

Kalaallit Nunaata kujasinnerusortaani ineriartorneq tunngavissinnialugu ilaatigut ingerlatseqatigiiffik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq *Kalaallit Airport – Domestic A/S* aqcutigalugu Qaqortumi mittarfiliornissaq pilersaarutigineqarpoq. Mittarfik 670 mio. koruuninik sanaartornermut aningaasartuuteqarfiusussatut missiliuiffigineqaaqartoq, ingerlatsinikkut imminut akilersinnaanngilaq, taamaattumillu nunap karsianit aningaasalersorneqartussaalluni. Neqeroortitsineq siulleq 2020-mi aggustimi taamaatinneqarpoq, tassami neqeroorutit tiguneqartut sanaartornermut missingersuutit immikkoortinneqartut malunnaatilimmik sinnerlugit annertussuseqarmata. Neqeroortitsinerit aappaat 2021-imi ukiup affaani kingullermi paasinarsisinneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Suliassaqarpallaalersinnaanerup aarlerinaaneqarnera

Aningaasaqarnikkut suliassaqarpallaalersinnaaneq aarlerinaateqartinnagu suliniutit nutaaq qassit aallartinneqarsinnaanersut, suliffeqarnermi pisut killeqartippaat. Aningaasaqarnermut politikkitt iluaqutaasumik sukaterneqarsinnaavoq, maannakkut aningaasaqarnikkut siuariarnerup sivitsortinnissaanut nunanit allaniit sulisussarsisarnissaq pisariaqarluni pissutsit atuunneranni, annertunerusunik aningaasartuuteqarnissap tunuarsimaarfigineratigut. Nunap iluani sulisussanik nuttartitsisinnaaneruneq aamma Nuummi illoqarfinnilu allani avannarpasinnerusuniittuni sulisussaaleqinermit ilaatigut iluaqutaasinnaavoq. Taamaattoq Kalaallit Nunaanni illoqarfanni siuariartortuni inissaaleqinerup annertuumik atuunna nuttartitsiniarnermi unammilligassartaqarpoq.

Kalaallit Nunaat pillugu pissusiviusut

Kipparissoq 1

Aningaasai	Danskite koruuniat
Inuit amerlassusaat (amerlassusai, 2021-ip aallartinnerani)	56.421
Taakkunannga Nuummi (illoqarfiit pingaarnersaat)	18.800
Innuttaasut 17-64-inik ukiullit	38.217
Suliffissaqartitsiniarneq ¹ (2019)	26.991
Suliffissaaleqisut ¹ (2019)	1.387
BNP (mia. kr., 2019)	19,9
Innuttaasumut ataatsimut ² (1.000 kr.)	355,2

Tigusiff: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik aamma Danmarkimi Naatsorsueqqissaartarfik.

1. Qaammammut kisitsisit agguaqatigiissillugu.
2. Sanilliukkaanni Danmarkimi innuttaasumut ataatsimut BNP 2019-imi 399.000 missaanniippoq.

Ungasinnerusoq isigalugu ilinniarsimasut amerlanerulernissaat, sulisussaqaarnerup suliffissaqartitsiniarnerullu kivinnissaannut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq. Inuit meeqqat atuarfiata kingorna ilinniarsimanngitsut akornanni suliffissaaleqisut 2019-imi 8,4 pct.-iuvoq, inunnut inuussutissarsiutinut ilinniarsimasunut 2,5 pct.-iulluni aammalu inunnut ingerlaqqiffiusumik ilinniarsimasunut 0,5 pct.-iulluni. Pissusiviusuni inuit piginnaaneqalerfusumik ilinniarsimasut akornanni suliffissaaleqisoqanngilaq.

Covid-19 aamma piffissat aalajangersimasut takornariartitsiffiusartut marluk annaaneqartut

Covid-19-ip sunniinerlunna pingaartumik takornariartitsinermik inuussutissarsiortuniinnerusimavoq. Tikeraanut nunanit allaneersunut piffissaq aalajangersimasooq takornariartitsiviusartooq

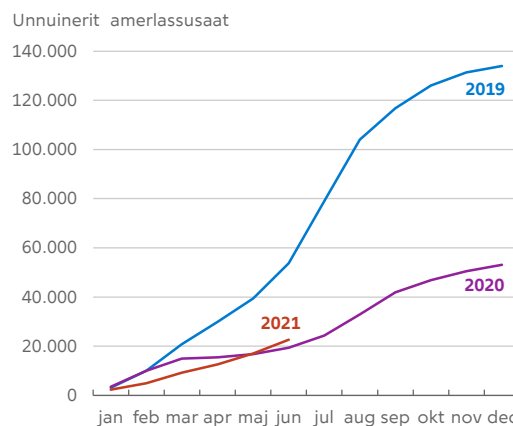
aasap qaammataaniinerusarpoq, 2020-mi aamma 2021-mi nunarsuarmi tuniluunerup siornatigornit annikinnerujussuusimalluni. 2019-imi covid-19-ip siornatigut pisunut sanilliullugu 2021-mi ukiup affaani siullermi Kalaallit Nunaanni timmisartumik nunanut allanut angalasut $\frac{3}{4}$ -delimik ikinnerusimapput, aammalu umiarsuarmik takornariartaammik ilaallutik tikittartut unikkallarsimallutik. Ukiup affaani siullermi akunnittarfinni unnuisut nunanit allaneersut 2019-imut sanilliullugu affaannangorsimapput, *takuuk ilanngussa* 2. Nunanit allaneersut unnuinerisa taakkua amerlanersaannut nunanit allaneersut sulisussat pissutaapput, taamaalillunilu takornariat tikeraarnerannut takussutissaanatik.

Kalaallit Nunaat 2021-ip qiteqqunnissaata tungaanut annertunerpaatigut tuniluuffiunngilaq, tassani tuniluunnerit siullit ilaatigut Sisimiuni aamma Nuummi paasineqarlutik. Tuniluunneq aqunneqarsinnaavoq, kisianni ukiaanerani, pingaartumik meeqqani inuusuttunilu akiuussusertissimangitsuni, tuniluunnernik nutaanik pisoqarpoq. Kalaallit Nunaanni aammalu nunarsuarmi avatangiisitsinni tuniluttoqarluni pisoqarneranut inuusutissarsiorlut qanoq malussaritsiginersut, takornariartitsisarnerup iluani kinguariaarnerup takutippaa. Virusip allangornerani tuniluttartut nutaat atuunneranni, aamma siunissami tunillaassuuttoqarsinnaanera aarlerinaateqartussaavoq, aammalu angalanernut killilersuigallannerit matusigallannerillu pisariaqartinneqarlutik pisoqalartartussaalluni. Taamaattumik innuttaasut sunniuteqarluartumik akiuussusersuinerup atuutsinneqarnissaa, Kalaallit Nunaanni takornariartitsinermik inuusutissarsiornermut aalajangiiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq. Tamatuma nunami tuniluttoqalerfiusunik aarlerinartorsiornissaq annikillississavaa, kisianni suli nunamut tuniluuttumik tikiuttoqartarsinnaassaaq, angalanernut killilersuineranut nutaanut isummertoqartartussaassalluni.

Takornariartitsisarnerup annertusinissaa, atitunerusumik inuusutissarsiuinik tungavissaqalersitsinissaq pillugu Kalaallit Nunaanni anguniakkamut ilaavoq pingaaruteqartoq. Kalaallit Nunaanni aningaasarsiorfinnut ilannguttartut 2,5 pct.-iisa missai ullumikkut akunnittarfiit neriniartarfiillu, angalanermik aqqissuussisartut, takornariartitsillutik angallassisartut il.il. iluanni pisarput.

Covid-19-p nunarsuarmi tuniluunnerata nalaani akunnittarfinni il.il. nunanit allamiut unnuinerisa annertuumik ikilinerat

Ilusiliaq 2

Oqaas.: Nunanit allamiut unnuinerisa amerlassusaat ataatsimut katillugit qaammatinut agguarlugit.
 Tigusiff: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik.

2020-mi aalisakkat qaleruallillu akiisa apparnerat

Aalisarnek inuusutissarsiuinut annersaraat, aammalu nioqqutissanik avammut nioqquteqarnek assigiinngitsunik suliarineqarsimasunik aalisakkanit tunisassianeernerusarluni. Avammut nioqquteqarnermi aalisakkat pingaarnersai tassaapput raajat, qalerallit aamma saarullit.

Avammut nioqquteqarnermi niuerfinni neriniartarfinnut, kantiinanut il.il. tunisakinnerulernerup malitsigisaanik aalisakkanik qalerualinnillu ujartuineq 2020-mi annikillivoq. Tamatuma malitsigisaanik aalisakkanit tunisassiat pingaarnersaannut akigitatq 2020-mi qaammatit pingasukkaat siullerniit 2021-mi qaammatit pingasukkaat siullernut 10 aamma 20 pct.-it akornanni apparpoq. Aalisakkani akigitatp apparnera, avammut nioqqutigineqartartut nalingata 2021-mi ukiup affaani siullermi 2020-mut sanilliullugu 10 pct. sinnerlugu apparnerannut, pisooqataavoq.

Taamaattoq aalisakkat akiisa taamatut annertutigisumik nikerarnerat nalinginnaasuunnginngilaq, aammalu ukiorpassuit ingerlanerat isigalugu akigitat suli

qaffasipput, *takuuk ilanngussa*q 3. Aalisakkanut qalerualinnullu akit ineriartornerat immikkut nalorninartortaa sarpoq, aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermuinnaangitsoq, kisianni aamma nunap karsianut.

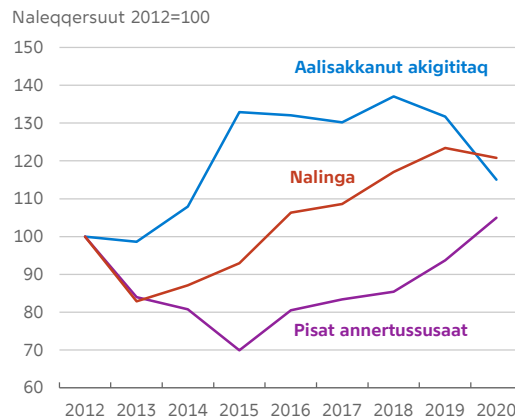
Aalisakkanut qalerualinnullu akitsuutit, taaneqartartoq isumalluutinit iluanaarutinit akitsuut, covid-19-ip nunarsuarmi tuniluutilernissaa sioqqullugu ukiuni 400 mio. koruunit missaanniilerluni oqaluttuarisaanermi qaffasissumiilerpoq. Akitsuut ilusilersugaapput, taamaalilluni kg-mik ataatsimik pisaqarnermi akitsuummik akiliisoqartussaalluni, tassani akitsuutip annertussusaanut tunisassiamut niuerfimmi akigititaq apeqqutaasarluni. Akigititaq apparpat, akitsuut aalisarnermi peqataasunut tamaginnut appassaaq. Aalisakkanut qalerualinnullu akigititaq apparnerani akitsuutit annertuumik annikillisinnaapput, tassungalu ilanngutissapput nunap karsiani isertitanut ingerlatseqatigiiffiinniillu akileraarutit malittaasumik appasinnerulernerat.

Akigititaq paarlattuanik raajarniarnermi pingaarutilimmi pisat annertussusaat pitsaasumik ineriartorpoq. Raajat Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pingaarnerpaajupput aammalu nioqqutissanik avammut nioqquteqarnerup affaata missaannik annertussuseqarlutik. Raajarniarluni aalisarneq piujuartitsiviusutut MSC-imi akuersissummik allagartaligaavoq, tamatumalu kingunerisaanik pisassiissutini politikikkikut aalajangersarneqartuni piujuartitsiviusumik aalisarneq pillugu biologit siunnersuinerat malinneqartarpoq.

Qalerallit avataasiorluni aammalu sinerissap qanittuani pisarineqartarput. Avataasiorluni aalisarneq raajarniarluni aalisarneq assigalugu MSC-imi akuersissummik allagartaligaavoq. Sinerissap qanittuani aalisarneq MSC-imi akuersissummik allagartaligaanngitsoq, ammasumik umiatsiaaratorluni imaluunniit angallatinit mikisunit ingerlanneqarpoq aammalu najukkani sumiiffippassuarni annertuumik pingaaruteqarluni, pingaartumik Qeqertarsuup Tunuani aammalu sumiiffinni avannarpasinnerusuniittuni. Sinerissap qanittuani qaleralliniarnermi pisassiissutit ukiorpassuarni biologit siunnersuutaanniit qaffasinnerusimapput, *takuuk ilanngussa*q 4. Aalisarneq piujuartitsiviunngilaq, uumassusilinnut imaluunniit aningaasaqarnermut. Sinerissap qanittuani aalisarnermi qalerallit pisariaqartut ukiut tamaasa ikiliartorput, tamannalu aalisarnerup annertuallaarneranut takukssutissatut isigineqarpoq.

Aalisakkanut qalerualinnullu akigititaq 2020-mi apparput, kisianni pisat amerlillutik

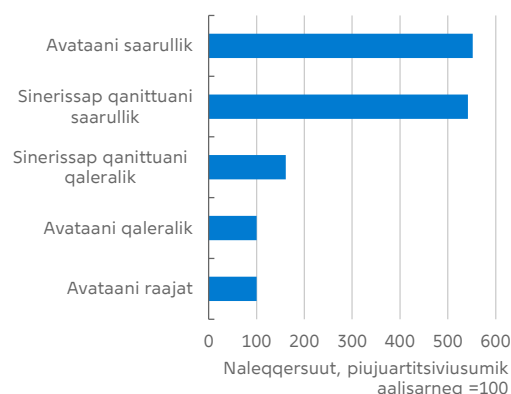
Ilusiliaq 3

Oqaas.: Aalisakkat pisarineqartartut pingasut pingaarnersai: raajat, qalerallit aamma saarullit. 2012-imi naliusut uuttuutigalugit ataatsimoortumik oqimaalutaaneq.
Tigusiff: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik aamma nammineq naatsorsuinerit.

Sinerissap qanittuani qaleralliniarluni aalisarnermut saarullinnullu pisassiissutit siunnersuutigineqartunit annertunerupput, taamaattumillu uumassusilinnik piujuartitsiviunatik

Ilusiliaq 4

Oqaas.: 2020-mi biologit siunnersuutaannut sanilliullugu aalisarnermut aalajangersimasumut pisassiissutit. Naleqqersuutip 100 sinnerpagu, aalisarneq uumassusilinnik piujuartitsiviusanngilaq. Raajat nioqqutissanik avammut nioqquteqarnerup 50 pct.-iata missaannik, qalerallinnut 25 pct.-inik. aamma saarullinnut 12 pct.-inik annertussuseqarput.
Tigusiff: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik.

Piujuartitsiviunerusumik aalisarneq

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq 2019-imi upernaakkut pilersinneqarpoq, siunissami aalisarnermut atugassarititaasunut killissaliussassanut siunnersuummik suliaqarnissaq eqqarsaatigalugu. Ataatsimiititaliarsuaq malillugu siunertaasoq pingaarneq tassaavoq "piujuartitsiviusumik tunngavilimmik aalisarnerup ungasissumut sapinngisamik annertunerpaamik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut pissarsiaqarnissap" anguneqarnissaa. Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutini ulloq 23. september 2021 tamanut saqqummiuppaa, *takuuk boks 2*.

Isumalluutit ungasissumi inuiaqatigiit aningaasaqarneranni pitsaanerpaamik atorluarnissaat qulakkeerniarlugu uumassuilinnut piujuartitsiviusumik ingerlatsinissaq pisariaqartoq, Ataatsimiititaliarsuup sulinerata takutippaa. Aalilsartup kisimiilluni pisassiissummut pisassanut pisinnaatitaaffeqarnissaata, pisinnaatitaanerup sivissusaata ilisimanissaa, aammalu aalisartup pisinnaatitaaffimminik allamut tunniussinissamut imaluunniit tuninissaanut pisinnaatitaaffeqarnissaata qulakkeernissaat pignaaruteqartoq, aalisakkat pisuussutit aqutsivigineqarneranni ilaatigut erseqqissarneqarpoq.

Maannakkut aalisarnermi aqutsineq immikkoortuni arlalinni piumasaqaatinik matuma siuliani allassimasunik naammassinninngilaq. Assersuutigalugu tassani pineqarpoq aalisarneq biologit siunnersuutaannit annertunerusunik pisassiissutini aalajangersaavusartoq, aammalu aningaasaatit sulissuullu qanoq annertutigisut inuussutissarsiummut atanersut, aalisarnermut aningaasaqarnikkut sunnuteqarluartumut suut pisariaqarnerannut sanilliullugu.

Aalisarnermut inatsisip allanngortinneqarnerani ilaqutariippasuit sunnerneqartussaapput aammalu qulequtaq politikikkut mianernartuulluni. Tassani ilaatigut pineqarpoq avataasiorluni aamma sinerissap qanittuani aalisarnerup imminnut oqimaaqatigiissinnissaat aammalu pisassiissutini qanoq annertutigisumik biologit siunnersuutaasa malinneqartarnissaat. 2021-mi ukiaanerani isumaliutissiissut politikikkut suliarineqartussaavoq.

Kalaallit Nunaanni aningaasaqar- nikkut uumassuilinnullu piuju- artitsiviusumik ingerlatsinissaq pillugu Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup oqariatuutai pingaarnerit

Kipparissoq 2

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup aalisarnermut inatsimmut nutaamut inassuteqaatini oqariatuutit pingaarnerit arfinillit tikkuarpai:

1. Siunissamut suliffissaqartitsiniarnermut, isertitaqarnermut atugarissaarnermullu iluaqutaasumik isumalluutit piujuartikkat.
2. Ineriartortitsinerup ingerlaannarnissaanut aningaasaliinissaq eqqarsaatigalugu aalisarnermik inuussutissarsiorneq aalajangersimasunik takorloruminartunillu atugassaqartinneqarlik, aammalu aalisarnermut politikikimi siunnerfinnut pingaarnerut tunngatillugu tapiissutaasartussat siunnerfeqartinneqarlik.
3. Aalisartut ataasiakkaat isertitaqarluarsinnaalersilugit, aammalu aalisarnermi isumalluutit erniaat ataatsimut katillugu annertusisinnaangorlugi, aalisarnermik aqutsineq aaqqissuunneqarli, taamaallilluni tamanna tunngavigalugu naapertuuttumik isumalluutit iluanaarutit akileraarusiisarnikkut isumalluutit iluanaarutit naapertuilluurtumik agguarneqarsinnaalissallutik.
4. Paasiuminartuutitsinissaq aammalu naligiissitsinissaq qulakkeerniarlugu aqutsinermi naalakkersuinermut attuumassuteqanngitsumik ingerlatsinissaq piviusunngortinneqarli.
5. Aalisariutaatilinnut tunngatillugu isumalluutini atuinermut piginnittut annertusitinneqarlik, aammalu aalisarnermi pisinnaasat annertusitinneqarnerisigut pinnagu.
6. Inooqatigiinnermi piujuartussanik ikaarsaartitsinissaq qulakkeerniarlugu aalisarnermut politikikkut allanngortitsinermut ataqatigiissillugu suliffeqarnermi ilinniartitaanermit politikikkut suliniutinik ingerlatsisoqarli.

Tigusiff: Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa, september 2021.

Aalisarnek pillugu Ataatsimiititaliarisuup inassuteqaataanni piujuartitsiviusumik aalisarnek aammalu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annertunerusumik pissarsiaqartarnissaq qulakkeerniarneqarput. Taamaattumik inassuteqaatit taakkua malinneqarnissaat, ungasissumi inuussutisarsiutip nukittorsarnissaanut tunngavissaavoq pingaaruteqartoq.

Akiitsut annertusiartornerat aamma iluarsaaqqinnissamik pisariaqartitsineq

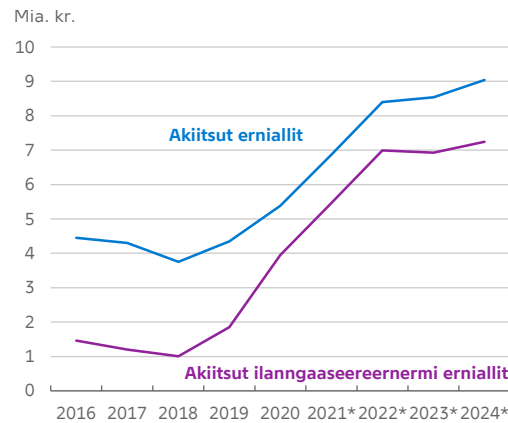
Namminersorlutik Oqartussat, kommunit aamma aktiaatileqatigiiffiit pisortanit pigineqartut 2019-imi BNP-ip 22 pct.-iata missaanni ernialinnik akiitsoqarput. Sanilliullugu danskit ØMU-mi akiitsui, akiitsunut ernialinnut sanillitipajaarneqarsinnaasut, 2020-mi BNP-ip 42 pct.-iannik annertussuseqarput. Ilaatigut Namminersorlutik Oqartussani aningaasaatit tigorianaat uninngasuutigineqartut ilanngullugu naatsorsoraanni, akiitsunik ilanngaseereernermi ernialinnik taagorneqartut BNP-ip 9 pct.-iata missaannik annertussuseqarput.

Akiitsut 2024-imi 9 mia. koruunit missaannut annertusissasut naatsorsuutigineqarpoq, BNP-ip 45 pct.-iat angullugu annertussuseqarlutik. Tamanna ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni attaveqaasersuutitut aningaasaliinerit malitsigisaannik pivoq, ilaatigut Nuummi Ilulissanilu nutaanik mittarfiliortoqarluni, kiisalu kommunit aktiaatileqatigiiffiini, ilaatigut illoqarfimmik ineriartortitsinermit ingerlatseqatigiiffiit, *takuuk ilusiliaq 5*.

Pisortat akiitsui annertusiartorput - naak aallaaviatigut appasikkaluarlutik - tamannalu ukialuinnat ingerlaneranni Namminersorlutik Oqartussat annaasaqarsinnaanermi sunnerneqarnerani annertusititsisussaavoq. Ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut inuiaqatigiinni pinngitsoorneqarsinnaanngitsunik arlalippassuarnik ingerlatassanik isumagisaqarput, pinngitsoorneqarsinnaanngitsunik. Aningaasaqarnikkut ajornartorsiulerlutik pisoqarnerani, taakkua matuneqarsinnaanngillat, aammalu ingerlatat ingerlatiinnarnissaat pisariaqartussaalluni. Taamaattumik ingerlatseqatigiiffiit taakkua ilaanni ataatsimi

Namminersorlutik Oqartussani, kommunini aamma aktiaatileqatigiiffinni pisortanit pigineqartuni akiitsut annertusiartortut

Ilusiliaq 5

Oqaas.: Namminersorlutik Oqartussani, kommunini kiisalu ingerlatseqatigiiffinni pisortanit pigineqartuni akiitsut erniallit aamma ilanngaseereernermi erniallit ataatsimut katillugit. 2021-2024 missiliineruvoq.
Tigusiff: Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarusiaq, 2019, aamma Aningaasaqarnermut nassuiaat, 2021, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik.

aralinniluunniit takorluugaanngitsumik aningaasaqarnikkut pitsaanngitsumik ineriartorneq nunap karsianut annertuunik sunniuteqarsinnaavoq. Annaasaqarsinnaanermik sunnerneqarnissap annertunerulernerani, aktiaatileqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni piginnittuunerup suliffeqarfinnik peqqinnartuutitsisumik pikkorissusilimmillu ingerlanneqarnissaata pingaaruteqarnera, erseqqissarneqarpoq. Taamaattumik ingerlatseqatigiiffinni arlalinni ukiuni kingullerni siulersuisut annertuumik taarserneqartarnerat eqqumaffigineqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat ataatsimut katillugit 14-inik aktiaatileqatigiiffuteqarput. Tassani pineqarput ilaatigut aalisarnermut suliffissuaq Royal Greenland, timmisartuutiqatigiiffik Air Greenland, ulluinnarni atugassanut nioqqutissanut suliffissuaq KNI, umiarsuaatilik Royal Arctic Line aammalu nalunaarasuartaatileqatigiiffik TELE Greenland. Ingerlatseqatigiiffiit taakkua nunami tunisassiornerup aningaasarsiornerullu tamarmiusup ilarujussua ingerlappaat.

2019-imi ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni sulisut ataatsimut katillugit 5.000-it missaanniipput, tassungalu ilanngutissapput mittarfiit, Mittarfeqarfiit, aammalu nukissiamik pilersuinerup, Nukissiorfiit, iluanni ingerlatanik Namminersorlutik Oqartussanit nakkutigineqartuni sulisut 800-it missaanniittut. Tamatuma saniatigut pisortat sullissineranni ingerlatsiviinilu sulisut 11.200 missaanniipput. Taamaalilluni ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni imaluunniit pisortat suliassaqrarfiini katillugit 17.000-it sulisorineqarput. Tamanna 2019-imi inuit 27.000-it ataatsimut katillugu Kalaallit Nunaanni suliffissaqartinneqartut 63 pct.-iisut annertussuseqarpoq.

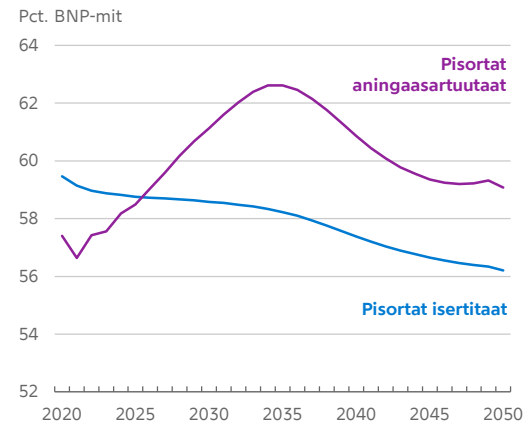
Pisortat aningaasaataannik annaasaqarsinnaanerup sunnerneqarnissaata annertunerulernera, ungasinnerusumut aningaasaqarnermut politikikkut attassisinnaanerup ajornartorsiutaaneranut ataqatigiissillugu isigineqassaaq. Ukiut aggersut ingerlaneranni innuttaasut amerlassusaat, ukiut katitigaanerat aamma ilinniarsimassuseq allangortussaapput, pisortat aningaasaqarnerannut annertuumik pingaaruteqartussaallutik. 1960'ikkunni inunngorsimasut amerlasuujunerisa kingunerisaanik utoqqaat amerlanerujussuannangortussaapput aammalu inuussutissarsiorsinnaasutut ukiullit ikinnerulertussaallutik. Peqatigisaanik amerlanerususut meeqqat atuarfiata kingorna ilinniagaqalersimassapput.

Ilaatigut suliffeqarnermut aamma pisortat aningaasaataannut pingaaruteqarnerata mississoqqissaarnissaanut DREAM-gruppi, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik aamma Kalaallit Nunaata Aningaasaqarneranut Siunnersuisooqatigiit ilusiliamik ineriartortitsipput, Kalaallit Nunaanni pissutsit paasisutissallu tunngavigineqarlutik, aammalu aningaasaqarnermi ataqatigiissitsiviusumik, ungasissumut siumut naatsorsuiffiusumik.

Maannakkut atugarissaarnermut aqqissuussinerit atuutsillugit innuttaasunut paasisutissat allangoriartorerisa kingunerisaanik, pisortani aningaasartuutit tamarmiusut tulleriissaartumik isertitaniit annertunerulertussaapput, ukiumut BNP-ip -5,4 pct.-ianik aningaasalersuutissanik amigaaqalernertut annertussusilimmik, 1 mia. koruunit sinnilaarlugit annertussuseqassalluni (2019-imi annertussutsit atorlugit naatsorsorneqartoq), *takuuk ilanngussa* 6.

Innuttaasunut paasisutissat pisortat aningaasartuutai pisortat isertitaanniit annertusiartortippaat aammalu attassisinnaanermi ajornartorsiulersitsillutik

Ilusiliaq 6

Oqaas.: Isertitat aningaasartuutillu erniat ilanngunnagit. Nikingassutaa pisortani inerneranut pingaarnermut naapertuuppoq. Isertitani Danmarkimiit ataatsimoortumik tapiissutit ilaatinneqarput.
 Tigusiff: DREAM, 2021.

Attassisinnaanermi ajornartorsiutit annertussusaani iluarsaaqqinnernik, aningaasaqarnermik aammalu aningaasaatinik ungasinnerusumut nukittorsaaasinnasumik, pisariaqartitsisoqarnera erseqqissarpaa. Piviusorsioortumit isigalugu iluarsaaqqinneq ataasiinnaq attassisinnaanermi ajornartorsiummik aqqiissutaasinnangilaq, paarlattuanik atugarissaarnermut suliassaqrarfiini arlalinni iluarsaaqqinnissaq pisariaqartussaalluni. Misissueqqissaarnerit takutippaat, ilaatigut inuuneqqortusiartuinnarneq aamma pisortat suliassaqrarfiini sunniuteqarluarnerulersitsinerfup ilutigisaannik soraarnerussutisiaqalernissamut ukiussaritit qaffanneqarnerat, attassisinnaanermi ajornartorsiutit aqqiiviginissaanut pingaarutilimmik iluaqusiinnaassasoq.

MISISSUEQQISSAARNEQ
PILLUGU

Nationalbankenip inuiaqatigiinni inissimaffiata kingunerisarpaa aningaasaqarnikkut aningaasaliisarnikkullu pissutsinik misissueqqissaarneq.

Misissueqqissaarneq qallunaatut, kalaallisut aamma tuluttut saqqummerpoq. Nutserneqarnerata nassataanik paatsuungasoqartillugu qallunaatoortaa isiginiarneqartassaaq.

Misissueqqissaarnerit ingerlaavartumik saqqummersinneqartarput taakkulu ilagisarpaat akitigut inissisimanermik aningaasaqarnerullu patajaassusaanik naliliinerit.

DANMARKS NATIONALBANK
LANGELINIE ALLÉ 47
2100 KØBENHAVN Ø
WWW.NATIONALBANKEN.DK

Misissueqqissaarnerup
aaqqissuunneqarnera 15. oktober
naammassineqarpoq

DANMARKS
NATIONALBANK

Søren Bjerregaard
Allaffimmi pisortaq
sbje@nationalbanken.dk
ANINGAASAQARNERMUT
KISITSISIT

CONTACT

Teis Hald Jensen
Communications
and Press Officer

tehj@nationalbanken.dk
+45 3363 6066

SECRETARIAT
AND COMMUNICATIONS